

lets følgende Paragrafer været Genstand for en temmelig indgribende Omarbejdelse, væsentlig foranlediget ved, at disse Bestemmelser nærmest vare formede med det tiltvante processuelle Begreb om Syn og Skøn som en særskilt Forretning for Øje, medens de Regler, der skulle gælde under den ny Ordning, maa faa et videre Omraade og have en højeligere Karakter. Idet der til „Vidner“ kun henregnes Folk, der kunne (eller antages at kunne) meddele noget til Oplysning i Sagen paa Grundlag af et forudgaaende specielt Kendskab til konkrete Forhold, der staa i Forbindelse med denne, maa til „Skønsmand“ henregnes alle de, der kunne meddele noget til Oplysning i Sagen, i Kraft af deres *almindelige Sagkundskab* paa et eller andet Omraade. Men for denne Sagkundskab kan der blive Brug ikke blot paa den Maade, at de paagældende udmeldes til at foretage en særlig Besigtigelse eller anden Undersøgelse for derefter at afgive deres Erklæring om dennes Resultat, men ogsaa paa den Maade, at der under Domsforhandlingen uden forudgaaende særskilt Syn- eller Skønforretning afseskes dem enten rent abstrakte Udtalelser eller en sagkyndig Erklæring med Hensyn til det faktiske Materiale, der under selve denne er tilvejebragt ved Forklaringer af Vidner eller Tiltalte, ved legemlige Tings Fremlæggelse i Retten etc.

De her omhandlede Regler ere derfor omarbejdede saaledes, at de indeholde det fornødne med Hensyn til de forskellige Kombinationer, der saaledes kunne fremkomme ved Benyttelsen af Sagkyndiges Bistand under Sagen.

Med Hensyn til Kapitlets enkelte Paragrafer skal følgende bemærkes:

§ 115.

Umiddelbarhedsprincippet tilsiger, at den dømmende Ret saa vidt muligt og saa vidt fornødent selv foretager de Besigtigelser, hvorpaa den skal bygge sin Overbevisning. Umulig vil imidlertid en ved selve den dømmende Ret foretagen Besigtigelse være i alle Tilfælde, hvor den Ting eller Tilstand, der skal besigtiges, ikke længer eksisterer, eller hvor Besigtigelsen kun kan foretages af Folk, der besidde en eller anden særlig Indsigt, som ikke findes hos Retten. Og unyttigt vilde det være at kræve Rettens personlige Medvirken ved mangfoldige Jagttagelser, der maa foretages uden for Retslokalet og ere af saa simpel og utvivlsom Karakter, at man kan opnaa betryggende Oplysninger derved, at

Politiets Funktionærer anstille Undersøgelse og derefter afgive Vidnesbyrd i Sagen (saaledes efter Omstændighederne, hvor det f. Eks. blot drejer sig om at konstatere, hvor vidt Sigtede kan komme igennem den og den Luge, hvor dybt Vandet er i en Mergelgrav, hvor langt et Skyderaaben kan række o. lign.). Hertil kommer endelig, at der selv i Tilfælde, hvor en Besigtigelse ved den dømmende Ret selv er mulig og i og for sig kunde være ønskelig, maa gøres en Undtagelse svarende til den, der er gjort i § 102, 1ste Stykke, med Hensyn til Afhørelsen af Vidner. Hvor nemlig Besigtigelsens Foretagelse ved selve den dømmende Ret vilde medføre Ulempe eller Bekostning, som ikke vilde staa i rimeligt Forhold til, hvad derved kunde vindes for Sagens Oplysning, eller til Sagens Genstand, maa man lade sig nøje med en af vedkommende Undersøgelsesret foretagen Besigtigelse, et Tilfælde, der i øvrigt regelmæssig vil indtræde, hvor Besigtigelsens Genstand ikke kan bringes til Stede i selve Retsmødet og ej heller befinder sig i umiddelbar Nærhed af Tingstedet.

Hvor en Besigtigelse er foretagen af en anden Ret end den, der skal dømme i Sagen, og ikke kan eller skal gentages, føres Beviset under Domsforhandlingen ved Oplæsning af den om Besigtigelsen skete Tilførsel til Retsprotokollen (§ 248 Nr. 1). Hvor derimod Politiet har foretaget en Besigtigelse, der ikke kan eller behøver at gentages ved nogen Ret, bør, som alt oven for antydet, den eller de Politifunktionærer, der have foretaget Besigtigelsen, føres som Vidner under Domsforhandlingen, ligesom man, om fornødent, vilde føre den Privatmand som Vidne, der lejlighedsvis selv havde synet eller undersøgt den Ting eller Tilstand, hvorom der er Spørgsmaal; og der kan kun under ganske ekceptionelle Omstændigheder (naar den paagældende Politifunktionær f. Eks. er død) blive Spørgsmaal om ved Benyttelsen af § 248, sidste Stykke, at søge Beviset angaaende den stedfundne Besigtigelse tilvejebragt gennem Oplæsning af en mulig foreliggende Rapport.

§ 116.

Naar det i denne Paragraf hedder, at Retten som Regel bestemmer Antallet af Syn- eller Skønsmand, er dette en naturlig Konsekvens af den fri Bevisbedømmelse. Der vil være mangfoldige Tilfælde, i hvilke en enkelt paalidelig Sagkyndigs Erklæring bringer det paagældende Spørgsmaal prak-